د شام شهيد

محمد عثمان

د شهيد له ژونده يو څو مرغلري

Ketabton.com

لیکنه: د شهيد محمد عثمان مېرمن

ژباړن: م. محمد امید

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

د ښکلي سيرت او مهربان زړه درلودونکي ته،
هغه تودوخې ته چې د بيلتون يخني مې هيڅکله نه وريريږدي،
هغه ښکلي او ښېرازه يادګار ته چې زما په ژوند کې به هيڅکله له منځه ولاړ نشي،
هغه چا ته چې ماته يې په صبر او حکمت سره د ژوند په پوړيو پورته کېدل وښودل،
هغه چا ته چې د مهربان پلار، غوره او نيکي کوونکي خاوند لپاره نمونه مثال وو .
او هغه چا ته چې د خپل چاپيريال لپاره روښنايي، په سخت وخت کې ملګرى او تکيه ګاه وو .

زما شـــهيد خاوند محمد عثمان ته! چې زموږ په زړونو کې د هغه ونې په شـــان ژوندى دى، د کومې چې ريښې کلکې او څانګې يې تر آسمانونو پورې رسېدلې وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

« او شــهيدان مې وليدل چې اهر يو له خپلې باغچې سره ولاړ وو، په هغه څه خوشــاله وو چې دوی د خپلو ځانونو لپاره وړانـــــدې لېږلي وو، او مړو ته يې د دوهم ځل ژوندي کېدلو هيله وربښله » .

« محمود درويش »

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن سریزه

د ا سلامي امت امتیاز له نورو امتونو څخه دا دی چې د جهاد له لارې ځان شهادت ته رسوي، له همدې کبله خو په ختیځ او لویدیځ کې وروستی کامیابي د همدې امت په برخه شـوې، نو شـهادت د اسـلام په سـپیڅلي شریعت کې ډېر سـتر مقام او لوړه مرتبه لري، د حقیقي محبت پایله او د ابدي ژوند پیلامه ده، هغه څوک ډېر بختور دي چې د الله ﷻ په لاره کې د شهادت لوړ اعزاز تر لاسه کړي .

هو، ګرانو لوستونکو!

شهادت د ا سلامي امت له شتون سره یوه نه بیلېدونکې سلسله ده، چې همدا سې به روانه وي او همدا قرباني ده چې د امت راتلونکی روښانه کوي، او تېر برم ته یې ورګرځوي.

د دې لړۍ له ځلانده سـتورو څخه یو هم د سـوریې ادلب ښـار اوسـېدونکی اتل او قهرمان شهید محمد عثمان وو .

شـهید محمد عثمان نه یواځې د مجاهدینو تر منځ بلکې په ټول امت کې یو پېژندل شوی شخصیت وو، هغه د چا خبره:

سنګرونه پرې ودان وو .

غیرتونه پرې ودان وو .

غازیان به پرې ډاډه وو .

جهادونه پرې ودان وو .

لنډه دا چې شهید محمد عثمان یو مخلص، متدین، مدبر او تقوا داره انسان وو، هغه له خپل رب سره سـودا وکړه او په خپله سـودا کې بریالی شـو، نو ځکه به یې تاریخونه تل ستایي او پر غیرتونو به یې ویاړي .

له جهادي مداره وتلی ستوری محمد عثمان بیا نه راځي، هغه شهید شو، نو ځکه خو هغه ښاغلی، منلی او سپیڅلی دی .

پرون هم د آسیا په زړه افغانستان کې د عثمان په شان زرګونه ځوانان د اسلامي امت د روښـانه راتلونکي په پار په اور کباب او له خپل رب سره د کړې سـودا په کولو د تل لپاره کامیاب او بریالي شول، نن په شام او غزه کې دا سودا روانه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې دغه کتابګوټی له دغه شهید ښځه د پاتې شوې ځورېدلې، کړېدلې، دردېدلې او دردمنې کونډې د احســاســاتو او عواطفو مجموعه ده نو له عربي ژبې ښځه په ژباړه کې هم تر ډېره دا هڅه شوې چې د الفاظو او جملو سربېره د هغه د احساساتو ترجماني وشي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

په دنیا کې ســتومانه انســانان ډېر دي، چې له جملې څخه یې هغه خلک هم دي کوم چې د الله په تقدیر او فیصــله باندې په چوپه خوله صــبر کوي، دوی خپلو دردونو ته د زړه په تل کې له خبــــولو پرته بله چاره نه لري، بیا چې په دغه دردونو باندې د زړه دروازې را بندې شي، نو بې اختیاره یې د زړه او ښکو واګې د دې لپاره خو شې شي، ترڅو په چیغو سره د هغه د ښکاره کولو ځای ونیســي، چې تېپي زړونه یې د برداشت توان نه لري .

شــپه پیل او خپل لومړني تارونه یې اوږده کړل، او ټول آســمان یې په خپله تیاره کې راونغښت، لکه څرنګه چې زما ژوند له همدې شیبې تیاره شو .

زه په دې وطن کې یوه نابلده مېرمن وم، پر دې نه پوهېدم، چې د کور له څلورو دیوالونو څخه د باندې پرته له هغه قبر څخه نور څه شــته او که نه ؟ کوم ته چې ســتا د جنازې لپاره پر خپلو پښو ولاړم او په کوم ځای کې چې جسد له منځه ځي او روح همیشه پاتې کیږي .

دا هغه حقیقت دی چې پرته له منلو یې بله چاره نشــته.... مګر زه له تا وروســته څنګه ژوند وکړم؟

زه هغه څوک یم چې فکر مې کاوه، یوازې ستا په لرې والي به زما ساه بنده شي؛ مګر اوس، ستا آرامه ساه زما لپاره د سـورلۍ شـا ګرځېدلې تر څو یوې خیالي نړۍ ته پرې لاړه شـم، کومه چې زما پر لویه او پاشـل شـوې ساه باندې ولاړه وي، د دې لپاره چې تا، زه یو ځل بیا د خپلې کتابچې په پاڼو کې را ژوندی کړم، تر څو هغه څوک چې له ما وروســته دا ولولي، پوه شي، چې د دې مجاهد شاته څه وو، چا چې خپل ځان او وینه د دغه سوبې او بریا پر لار قربان کړه .

زه به ژر خپل تکلیف او مصیبت ولیکم .

الله ﷻ موږ د خپلو محبوبانو له جدایي وروســته پر دې خالي، بې مینې او اوږده دنیا کې د دې لپاره پرېښــي یو، چې زموږ لپاره یې په داســې ځای کې نیکمرغي لیکلې، کوم چې موږ هغه اوسمهال نه وینو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناڅاپه د نیکمرغۍ له یوې بشــپړې برخې سره راغلې، زما د وجود د ننه دې هغه پټه ځمکه (زړه) را ژوندۍ کړ..

پر خپلو هسکو او ښتلو صفاتو، ګړندي معرفت (پوهې)، باریک او اغېزمن فکر سره باقي پاتې شوې... تر دې چې سخت جنګ راغی... نو یو په یو ولاړې .

له تا وروسته زما لپاره خوشالي نشته..

زما سوکالي له تاسره وه چې پر دې دنیا کې اوس نشته .

ته خپل اصــلي کور ته ولاړې، له نعمتونو ډکو جنتونو ته ولاړې، او زما لپاره پرته له دې بله لاره نشته، چې خپلې تاکلې ورځې په قرار زړه او آرامه ساه باندې د هغه لارې په پلي کولو سره تېرې کړم، کومه چې مو غوره کړې وه، تر څو له تا سره په هغه بل ژوند کې تر یو ځای کېدلو پورې ورسېږم .

زما خوښي ستا په اړه د خوبونو لیدل دي، د کومو چې زه په خوب او خیال کې انتظار باسم، ته د هغه ستورې په شان یې چې یوه شیبه پټ او بیا ښکاره شي چې په ښکاره کېدلو سره یې زما ټوله دنیا روښانه شي .

ډېر په بېړه ولاړې، او زه له تاسره د یوې کمزورې ډیوې په شـان وم چې له تا وروســته مې حال د جوړښت او تسلۍ وړ نه دی...

زه به تر هغه همدا سې نابلده او ناآ شنا وم تر څو له تا سره په هغه بل ژوند کې یو ځای شــم، او په دې دنیا کې به مې ته ونه وینې، او که چیرې دې بالفرض وکتلم، نو ســترګې به دې په داسې یو ګل ولګیږي، چې د شمال او جنوب لخوا را آلوتو بادونو یې څانګې ټولې غورځولې وي.

ته زما نه مخکې لاړې، حال دا چې زما هیله له تا د وړاندې تګ وه، او غوښــتل مې چې په دنیا کې وروسـتی شـی ګورم هغه سـتا مخ وي، زما هیله د داسـې خدای پامانۍ وه، چې زما سترګې له پورته څخه د ښکته په لور له او ښکو ډکې پټې شي، نه ستا سترګې، پر دغه مهال به زما رحلت په ناآشنا آرامتیا او لوی امان سره شوی وي، او پر دغه مهال به هیڅ تشـویش نه وي، مګر اوس، ګویا زما تر پښــو لاندې اور دی او دا حالت به تر هغه وي، تر څو له تاسره یوځای شم ...

تر قیامته پورې دې پر تا سلام وي، چې له هغه څخه پرته بل ځای ته پناه نشته .

چهارشنبه

۲۰۲۳/۱۱/۱۵ م .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماشومتوب له سختیو او خاطرو څخه سره یو څو شیبې

زه خپل قدمونه پر همدغه لار باندې ږدم ..

دلته دنیا ستا له دنیا سره ورته نه ده..

زه له خپلو خاطرو سره ډېره تم کېږم، تر څو مې د دغه شیبو خوښۍ ته ورسوي،

د دې پېښې له پیښېدلو وړاندې یې لاملونه ډېر دي .

د لمر راختلو او ډوبېدلو پر مهال، د شــپې راتللو او تېریدلو وروســته، په ســتورو او د هغوی په پړقېدلو کې د سوچ پر مهال... زه ځان ته دغه شیبې حاضروم، د ونې لاندې او په پراخه سیوري کې زه پر تا پسې لیکل کوم او زموږ په فاني نړۍ کې گرځم، نو ناڅاپه له دې حقیقت سره مخ شم چې ته داسې تللی یې چې بیا نه راگرځې...

سیرت دې ښکلی او یادونه دې خوشبویه دي...

زما د قلم وزر مات دي، ستا د انصاف او هغه بلاغت د توصیف په اړه چې ما لیدلی او خبر رارسېدلی، گواهي یې ناقصه ده ...

زه له الله ﷻ څخه د دې لپاره مرسته او ملگرتیا غواړم، تر څو زما د تورو ښکلا ستا د سهار او ماښام، پر تا د زیات فریاد او زخمي کېدلو، ستا سو د بې کچې مینې په یادولو کې چې په زړونو کې ځلېږي، زړونه روښانه کوي او د اړمنو کسانو مرسته کوي، ښایسته کړي .

ستا له شهادت وروسته همدا زما لپاره سکون او آرام دی .

اوس زما له آنده د دنیا شتون او نشتون یو برابر دی، همدا راز ځمکه ستا له پیدایښت مخکې همداسې وه، هغه ورځ چې تا لومړی ساه پکې واخیسته، د ۲۰۰۰ میلادي کال د دوولسمې میاشتې پنځه ویشتمه نېټه وه [۱] .

محمد، هغه نوم دی چې پر تا یې اطلاق کېږي، یاد نوم تا په ریښتیني مانا باندې له هغه وخت راهیسې وپیژندو، کله چې تا د دغه نوم پر تورو تلفظ پیل کړ، تر دې چې ستا پېژندگلوي زیاته شوه، نو تا د نړۍ تر ټولو اوچت انسان وپېژندلو، تا د هغه پیروي وکړه، د هغه د شفاعت امیدوار شوې، د هغه په جهادي مسیر باندې روان شوې، شاید چې دا پیروي

---

[۱]- پوره نوم یې محمد علي حاج ابراهیم دی، په ۲۰۰۰/۱۲/۲۵ م کال کې زیږېدلی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په فردوس جنت کې ستا لپاره د هغه د ملګرتيا سبب شي، زه هيله لرم چې همداسې به وي، لکه څرنګه چې پخوا وو ... تا د خپل نامه له تاثير څخه لويه برخه اخيستې وه .

کنصـــفرة، هغه ځای چې تا د لومړي ځل لپاره پکې رشـــد او نمو وکړه، د هغه د اوســـېدونکو طبيعت دې خپل کړ، د ياد کلي په مدرســـو وګرځېدې، په کلي او ګاونډيو ښارونو کې يې تا تګ راتګ وکړ، له وړوکوالي څخه دې کشف او پلټنه خوښه وه، لکه د نورو ماشـــومانو په څېر پر تا د تعجب او حيرانتيا حس غالب وو، چې د ياد احســـاس د زياتوالي له مخې به تا هر شـــی لومړی پېژندلو او د موجوداتو په پېژندلو کې به ته تر ټولو مخکې وې...

د ما شومتوب ورو ستی پړاو د هغه احسا ساتو مرحله وي چې موږ يې په واک کې لرو او د هغه احســـاســـاتو د تګلارې پيروي کوو، نو پردې پړاو کې به يا موږ د رڼا پيروي کوو چې له مخې يې ډېرې پوښتنې ځوابولې شو، او يا به چوپ پاتې کېږو، او پر دغه پوښتنو به ســـترګې پټوو، د دې مثال د هغه اورګاډي په شـــان دی، چې موږ يې چلوو او هغه سره له خپل زيات اوږدوالي زموږ په واک کې وي .

له همدې کبله خو ستا ماشومتوب ډېر په چټکۍ تېر شو؛ ځکه چې تا خپل وجود ډېر ژر احساس کړ او د ماشومتوب له مستيو سره دې ډېر ژر مخه ښه وکړه، څو کلونه نه وو تېر، چې لـــــه هر اړخه د جګړو، جنګونو او غصـــب شـــوې آزادۍ شـــاهد شـــوې، دلته ډېرې ويروونکې او کرغېړنې پېښـــې واقع شـــوې، لکه بندي کول، وهل، ټکول او د خلکو تر منځ وېره خپرول، هيڅ انســـان دا جرئت نه درلود چې د ماښـــام آذان څخه وروســـته له خپل کور څخه ووځي او يا په اوچت آواز خبرې وکړي؛ ځکه چې ديوالونو هم غوږونه درلودل، د دښمن د ځايي او راتلونکو عسکرو لپاره پرته له حسابه هر څه جايز وو چې زموږ د ځمکې د غصب لپاره يې ترسره کړي (٢) .

پر يادو پېښو پوهېدلو له تا څخه ستا د نورو ملګرو په شان زيات وخت ونه نيوه، بلکې تا ډېر وختې خپل سر پرې خلاص کړ، نور ماشـــومان چې ترڅو د رشـــد او پوهې ســـن ته نه وي رسېدلي، پر داسې پېښو نه پوهيږي .

٢- موخه مې د ادلب ښار له آزادۍ مخکې وخت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادو پېښو چې له ځان سره ځومره ناخوالې درلودې، تا ټولې له دروندوالې او سختوالې سره په ښه ډول درک کړې، دا سې دردمنې او غمجنې پېښې چې د زړه پردې ځيرې کوي او د سترګو ډنډ شوې او ښکې بهوي، خو تا هيڅکله دې ته وخت ورنه کړ چې دا ځيزونه ستا په فکر منفي اثر پريږدي .

محمد له کوچنيوالي ځخه په زړه که له مجرمانو سره کينه درلوده، کله کله به يې په هغوی باندې د رد لپاره آواز پورته کاوه او ســختې به يې ورسره کوله، کله به يې چې په مخکې تېر شول، نو له غو سې ځخه به يې په ډک نظر ورته کتل... په دا سې ډول چې ټول خلک به د ده د ما شومتوب له کبله ورته حيران وو، چې دا ما شوم د خپل کار هيڅ باک نه لري، همدا راز دومره جرئت له ده سره له کومه شـو، چې داسـې کړنه تر سره کړي، او ځينو خلکو به دده کار بې موخې او بې فايدې باله .

محمد به پر خپل موقف باندې نور هم کلکېده، بلکې د ټولنې او دښــمن له اړخه چې ځومره تهديدونه ورته متوجه وو، هيڅ باک يې پرې نه درلود، چې ځه به يې غوښتل هغه به يې کول .

د ا شغالګرو پوځونو سره په هر ځل مخامخ کېدلو کې نوموړي دا سې وينا کوله چې د هغوی له ناوړه غبرګون سره به مخامخ کېده، تر دې چې بيا به کوم لاروې او يا د ټولنې کوم وګړي له دښمن ځخه خلاصولو او له دې کار ځخه به يې منع کاوه .

مګر هيڅکله په خپله لاره کې سست نه شو، ډېر ځله به يې په چيغو او فرياد کې ويل: ځنګه ستا سو په شان په غلې پاتې کېدلو باندې راضې شم، حال دا چې زما د ښمنان زما په ځمکه زما سره مخامخ کيږي او زه چوپ پاتې شم ؟

پر دا سې کړنو باندې به محمد خپله غو سه سړوله او د خپلې سينې اور به يې پرې مړ کاوه، او دا به يې ښکاره کوله چې د دغه ځمکو ازادې او د استقلال حس ته ځومره ګړندی دی .

پرته له دې چې پر همدې مهال د خپل کار ګټه او تاوان معلوم کړي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد د هغه لوبغاړي په شـان وو چې خپله هڅه، کوښـښ او کار ورته اړین وي، نه نتیجه، داسې نتیجه چې خلک یې پردې راضي کړي تر څو له مبارزې څخه د پاتې شـوو خلکو سره وروسته پاتې شي .

د فراق لومړی شپه چې خلک یې یو له بل څخه لرې کړل

هجرت د سوریې د هر او سېدونکي لپاره حتمي تاکل شوې فیصله ده، چې له خپلې ځمکې یې هغه نظام وباسي د کوم په قاموس کې چې له وحشت پرته بل څه ځای نه لري .

محمد هم له خپلې کورنۍ سره د نورو کورنیو په څېر هجرت وکړ او خپل ښـار یې پر داسې تکل پرېښود چې بل آرامه ښار ځان ته وګوري، موږ تر ډېره وخته پورې دا ګمان نه کاوه چې دا به هم زموږ لپاره زموږ د خپلو ښارونو په شان شي .

له خپل وطن څخه لرې والی او د نوي ښـار سره نابلدي سـخته وي، د ژمي له داسې یخنۍ سره مخ کېدل چې د پوزې سر وسوځوي او په مړه جسم کې وینه کنګل کړي؛ ځکه چې جسماً انسان په یو ځای او روحاً په بل ځای کې وي، بلکې داسې یو حالت چې هر مهاجر له مرګ سره خپله پنجه نرموي ...

نوی ښـار، نابلده خلک، یو بل ژوند... موږ مجبور وو چې له نوې تولنې سره ځانونه روږدي کړو...

محمد په ترکیه کې د قرآن کریم د زده کړې حلقو ته تګ پیل کړ او دا ورته اړینه وه ترڅو پر داسې څه ځان بوخت کړي چې پر راتلونکې کې فایده ترې واخلي او د سـبا د بدلونونو لپاره آماده شي، هغه په ترکیه کې طبیعي ژوند کاوه .

دولتونه زموږ له حال ناخبره او ویده وو او خپلو حاکمانو موږ وژلو، زموږ وینې هیڅ ارزښـت او قیمت نه درلود، د خلکو روح اخیسـتل بیخي عادي ګرځېدلي وو، آلوتکو په دوامدار ډول پر موږ خپلې دورې وهلې او په مکرر ډول یې موږ بمبارولو، دا هر څه هره ورځ پیښېدل موږ ته بیخي طبیعي شوي وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله اړخه بې کاري د دې لامل کېږي چې انسان یا په بېهوده کار کې مصروف شي او یا په دوامداره دردونو مبتلا شي .

محمد په مسجد کې لمونځ کول پیل کړل او له هغه وروسته یې له یو شیخ سره د قرآن کریم حفظ شروع کړ .

وخت تیرېدو تر دې چې له شیخ سره یې د خپل زړه راز شریک کړ او د خپل پلار د لیدلو له شوق څخه یې خبر کړ .

پلار شکمن شو او دغه ناڅاپي زیارت په تشویش کې واچاوه، مګر هغه وخت آرامه شو، چې کله شیخ د محمد په اړه ځو رازونه ورسره شریک کړل، هغه (شیخ) له محمد څخه خوښ وو او د محمد د راتلونکي په اړه یې د محمد پلار ته یو ځو خبرې وکړې او دا یې ورته غوره وبلله چې د غازي عینتاب په معهد کې یې شامل کړي، تر ځو د قرآن کریم د حفظ تر څنګ نور شرعي علوم هم زده کړي .

دغه وخت معهد تړلی (رخصت) وو، نو محمد د قرآن کریم حفظ پر دریو میاشتو کې داسې مهال بشپړ کړ، چې عمر یې څوارلس کلونو ته نیږدې وو، نو د فضیلت تاج او پټکی د مسلمانانو علماوو د ټولنې لخوا هغه وخت ور په سر شو، چې دی تر ټولو کوچنی د الله تعالی د کتاب حافظ وو .

پاکي ده الله ﷻ لره.. څرنګه د یو چا روزنه له خپلې چینې (قرآن کریم) څخه ددې لپاره کوي، ترڅو په داسې ډول د هغه شان اوچت کړي چې نه موږ پرې پوهیږو او نه پورته کېدونکی پرې پوهیږي، تر دې چې یو ځوان د الله ﷻ پیروي پیل کړي او د یو لوی کار لپاره آماده شي، د دې کار پر لاره کې شپه او ورځ زیار وباسي.. تر هغه پورې چې له خپل رب سره مخامخ شي په دا سې حال کې چې د ستاینې وړ ګرځېدلی وي او ښایسته خاتمه یې په برخه شوې وي .

❁❁❁❁

یقیناً الله ﷻ هغه کسان د خپل کلام د حفظ او د هغه په ماناوو کې د سوچ لپاره غوره کړي او هغوی ته یې د داود ؑ په څېر طلایي حنجرې ورکړې، چې هغوی قرآن کریم په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي غر سره لولي او ملايکې يې پر چاپيريال ګيره اچوي، هغوی نه د شپې په اوږدو کې ويده کېږي او نه د ورځې آرام کوي، حتی چې قيلوله (د غرمې سنت خوب) هم نه کوي .

دا (قرآن کريم) يو لوی امانت دی، داســې امانت چې ځمکې او غرونو يې له پورته کولو څخه انکار وکړ او له پورته کولو څخه يې وډار شــول، مګر زړه له خپل نرموالي سره څنګه دومره اوچت کار وکړ؟

که غمجن يې ولولي غم يې له منځه ځي، که دردمن يې ولولي نو درد ته يې دوا کېږي، کوم خبرونه چې پکې دي هغه د زخمي زړه لپاره ټکور، د اوښــکو پاکوونکی او د آهونو بندوونکی دی..

محمد د چا ديدګاه او نمايش ته نه متوجه کېده، د ســوريې پر اوســېدونکو باندې د راغليو تکليفونو له کبله يې زړه ډېر نرم شــوی وو، سره له دې چې دی کم عمره وو، خو ســوريې ته به تللو او خپلې ګټلې پيســې به يې پرته له دې چې کورنی يې پرې خبره شي، هلته مصرفولې؛ ځکه که کورنی يې پرې پوهه شوې وای نو سوريې ته له تګ څخه به يې منع کړی وای .

او د يو انقلابي ځوان لپاره دا څنګه ممکنه ده، چې يواځې خارنه وکړي، بلکې د زخميانو، شهيدانو، ورانيو، ويجاړيو او د قوي دولتونو چوپتيا د هغه (محمد) احساس ورځ تر بلې کلکاوه .

هغه (محمد) تېښــته د حل لاره نه بلله، بلکې سره له ســختيو له دښــمن سره يې مخامخ کېدل خوښول او دا هغه څه وو چې ده ترسره کړل....

د معمول په څېر يې د حقيقي لرېوالي شربت غړپ غړپ وڅښه، حال دا چې مهرباني يې څو چنده وه چې هغه نه پرې پوهېده؛ ځکه چې د هرې جدايي احتمال کېدای شو خو د کورنی څخه د جدايي احتمال نه وو...

هغه د راحت او آرامۍ پر ځای د تکليف او مصــيبت لاره غوره کړه او يواځې پرې ولاړ .

ګويا چې هغه د دې کمزورې او ســتړي ملت لپاره اســتازی وو، تر څو د دوی قضــيه اوچته کړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د عمر په لحاظ کوچنی او په عقل کې لوی وو، د دې لپاره چې د دغه ناهیلي ملت هر څه په خپل عقل کې را ګیر کړي، هیڅ څیز به دی دومره چټک په حرکت نه راوستلو، لکه د زخمي سینو فریاد او د مظلومانو اوښکو، کله به چې ورغی نو ویل به یې: زه له تاسو څخه یم او تاسو ښه درک کوم، زما آواز به تر هغه چوپ نشـــي تر څو ستاسو د مرستې سبب نه وي ګرځېدلی، ټوله نړۍ دې پردې ګواه اوسي، چې ناخوالې به نه پېښيږي، قتلونه به نه کېږي او مسلمانان به وروسته نه پاتې کېږي مګر هغه وخت چې موږ نه وو ...

هغه (محمد) له خپلې نیا سره اوسـېدلو، د هغه اړتیاوې او ضرورتونه به یې پوره کول او په ځینې کارونو کې به یې ترې مشوره اخیسته .

نیا یې له مجاهدینو سره د یوځای کېدلو اجازه ورکړه، د نیکی زیری یې پرې وکړ او دې کار (جهاد) ته یې وهڅولو ...

هماغه وو، چې محمد خپل قدمونه د لومړي ځل لپاره د جهاد پر لاره کې کېښـــودل، هغه لاره چې په دنیا کې له تکلیفونو ډکه او په آخرت کې روښنايي ده .

دغه وخت د عثمان عمر پنځه لس کاله وو..

په جهاد سره خپل عمر ښايسته کړه، چې له جهاد څخه وروسته پر باطلو لارو هیڅ تلل نشته، دا هغه عمر وو چې محمد خپل ځان د دې سوال د ځواب لپاره پکې آماده کړ، چې عمر مې درکړی وو، په څه کې دې تېر کړ؟

دا هغه عمر دی چې څوک له خبرې کولو عاجز وي، ښه په فصاحت سره خبرې پرې کولی شي، پر چا چې ظلم شــوی وي، هغه د ځان دفاع پرې کولی شي، د هغه چا لپاره د اوښکو تویولو سبب دی چې د چا سترګو د غم پر وخت خیانت ورسره کړی وي (اوښکې یې نه وي تویې شوې) او دا هغه وریځ ده کله چې د باران ودرېدلو وروسته راپیدا شي .

محمد د ډېرو جنګونو په لومړیو کرښو کې وجنګید.. تر دې چې څو ځله زخمي شو، لکه د کفرزیتا حصـرایا په جنګ کې په ۲۰۱۹ م کال کې، هغه د زخم او درد پروا نه لرله او نه د یرغل پر وخت راوروسته کېدو ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې يو ځوک د څه شي په لټه کې شي نو د هغه د پيدايښت لپاره هر څه ته چمتو کېږي، که تاسو ورسره يوځای شی له هغه سره به له درد ځخه ډک عذاب ووينی، او درد که هر څومره سختېږي، خو له خپل ځان سره شفقت پټ ساتي .

له رسنيو او د حقيقت له خپرولو مخکې به هغه له يو جنګ څخه نه وو خلاص شوی، چې بل به يې پيل کړ، تر دې چې د جهاد په ډېرو ډګرونو کې يې ونډه واخيسته .

محمد به په نيک عمل کې سستي نه کوله، ماته به يې هميشه الله ﷻ را يادولو او د هغه په د احکامو په اطاعت او پيروی ته به يې تشويق کولم .

هره ورځ به يې په ښه او اوچت آواز سره د قرآن پاک آيتونه لوستل، چې پر دې سره به په ټول کور او زموږ په نفسونو کې ډاډ او اطمينان خورېدو .

هغه د قرآن کريم له حفظ سربېره د هغه د آيتونو شمېرې او د پاڼو شمېرې هم ياد کړې وې .

د محمد ادب او د مخ ښې د هغه له ظاهري جوړښت سره ورته او برابرې وې، هر چا به چې وليد، نو د ټول عمر لپاره د پند، نصيحت او عبرت لپاره ورته کافي وو .

چوپتيا يې هم ماته يو څه راښودل؛ ځکه چې ځينې وخت چوپوالی هم په ډېرو داسې څيزونو دلالت کوي، چې توري يې نه شي تعبيرولای .

د محمد خبرې او چوپتيا دواړه يو پند او نصيحت وو، بلکې هر څيز ته د ده وړاندې کېدل يو ډول پند او نصيحت وو، چې تا به ورته وکتل نو د هغه په واسطه به دې د خپلې لارې مشالونه موندل او يوې غوره لارې ته به يې ستا لارښونه کوله .

هيڅا ته يې د بدو ځواب بيرته په بدو نه ورکاوه، خو کله به چې د الله ﷻ حدود د چا لخوا مات شول نو بيا يې د الله ﷻ لپاره انتقام اخيسته.. کله چې به ورته په کمه سترګه وکتل شول، نو د ناځاپي خپګان نښې به يې په سترګو کې معلومې شوې او وبه يې ويل: هيڅکله داسې نه ده زما سره زما پالونکی دی، له هيچا څخه د خپل ځان او نفس له کبله انتقام نه اخلم ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ماته هرڅه وښــودل، د ژوند پر مختلفو اړخونو کې مې له محمد څخه زده کړه ترلاسه کړه، هغه ژوند چې هرچېرې وغواړې، لیږدوي مو، او موږ دا پرو سه بیا بیا تکراروو، تر هغه پورې چې د روح بانډونه او واګې مخکې له تیښتې او بدلېدلو ونیول شي .

محمد ته توبه ډېره خوښه وه، لکه څرنګه چې الله ﷻ توبه کوونکي خوښوي .

د هجرت پر مهال به یې چې کله له خپلې کورنۍ سره خپل شــوق ورپه یاد شــو، نو د هجرت او فراق ثواب به یې غوښــت، صــبر به یې کاوه او ویل به یې: ما دا مبارکه ځمکه د خپل نفســـــــې غوښــتنې له کبله نه ده پرېښــې، بلکې زه به هلته له خپل تقدیر سره برابر اوسېدلی وای... ځکه چې زه هلته زیږېدلی یم او هلته به وفات کېږم .

هغه خپله خبره ریښــتیني کړه، هغه ګټه وکړه، ځکه هغه پر دغه مبارکه خاوره کې وزیږېد، هلته یې ژوند وکړ او همالته شهید شو .

بیا که د ده او ده ته تر ټولو د نیږدې کس خبره شي، نو هغه د محمد په زړه کې ځانګړی ځای درلود... هغه ته یې دا خبره او وصــیت کړی وو چې تر ټولو اوچته هیله یې دا ده چې له مرګ وروسته په ادلب ښار کې د شهید ابوعبیده [۳] د قبر تر څنګ خاورو ته وسپارل شي .

ملګري یې د محمد له شــهادت وروســته دا خبره د دې لپاره څرګنده کړه ترڅو د هغه مراد پوره کړي او همداسې وشول، د شهید ابوعبیده د قبر تر څنګ یو ځای همداسې پاتې وو، ګویا چې د محمد لپاره پرېښودل شوی وي .

---

[۳]- ابوعبیده: خپل نوم یې ابراهیم محمد رحمون دی، د ادلب ښــار اړوند په کنصــفره ســیمه کې په ۱۹۹۰/۱/۱ م کال کې زیږېدلی، په همدې کلي کې یې په ۲۰۰۷م کال کې خپلې ثانوي زده کړې پای ته رســولې، په ۲۰۰۸م کال کې حربي پوهنتون ته شامل شو، په ۲۰۱۱م کال کې چې په سوریه کې د ظالم رژیم خلاف پاڅون پیل شو، نو ابوعبیده هم د خپلې سپیڅلې عقیدې او کروړلي ایمان له مخې له دې پاڅون کوونکو سره یوځای شو، پر ډېرو ځایونو کې یې زیات جهادي فعالیتونه تر سره کړل، چې پر دې مسیر کې یې زندان او څو ځله په خپل نازک او ګلورین وجود زخمونه وګالل، پر تحریر الشــام او جبهة النصرة جهادي غورځنګونو کې یې مختلفې لوړې او ټیټې دندې او خدمتونه تر سره کړل، چې بالآخره په ۲۰۲۰/۲/۲۷ م کال کې د شهادت لوړ مقام ته ورسېد، نحسبه کذلک والله حسیبه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت طوفانونو هغه کمزوري نه کړ

د ژوند له ترخو خاطراتو ډکې ورځې، د فراق په اور سوځېدلې له اوښکو ډکې سترګې، د آرام او راحت پرېښودل، ځان په قوت سمبالول؛ دا هر څه د يو خوب د ربښتيا کولو په تکل، محمد له رسنيو سره يو ځای شو، د دې لپاره چې د جنګي کړيو او کرښو تول خبرونه تر پو ښتې لاندې راولي او پوځي پېښې د لاذقيه له شمالي برخې څخه تر ادلب او د حلب تر لويديځو سيمو پورې نقل کړي .

محمد به د مجاهدينو له استشهادي بريدونو سره يو ځای سيمې ته داخليدو، له ټولو خطرونو سره يې د مجاهدينو کړنې په ريښتيني ډول انځورولې، په ښارونو، کليو او بې وزله وګړو باندې د وحشي بمباريو په ښکاره کولو کې يې هيڅ کوتاهي نه کوله .

هڅه يې کوله چې ټولو خلکو ته حقيقت څرګند کړي .

د سوريې په شمالي برخه باندې په ورو ستۍ فوځي حمله کې محمد خپلې ورو ستۍ هلې ځلې وکړې، هغه مجاهدينو ته نيږدې او باوري کس وو .

په مخکنيو ټېونو سربيره د خبريالی پر مهال هم څو ځله ټپي شو، خو د خپل اوچت رسالت له حق ادا کولو څخه په شا نه شو، او نه د نورو له مرستې، خواخوږۍ او کومک څخه وروسته شو .

په رسنيز ډګر کې د محمد لومړی ملاقات له فوځي مشر، د مبارک انقلاب له ځلانده ستوري او زړور قومندان ابوعبيدة سره شوی وو .

هغه به ابوعبيدة د خپلې لارې لاربښود باله او زياته مينه يې ورسره درلوده، همدا راز ابوعبيدة هم له محمد سره د هغه د ځيرکتيا، مهارت او زياتې قربـــانی له کبله زياته مينه درلوده، په دغه ملاقات کې ابوعبيده د محمد زيات توصيف بيان کړ .

هغوی د غم، موخې، هدف، اوږد مزل، سپيڅلي احساس د يووالي له کبله يو له بل سره تړل شوي وو .

محمد د ابوعبيدة پر پل ولاړ... او له هغه څخه څلور کاله وروسته شهيد شو [٤] .

ګويا چې د محمد شهادت د شهيد له شهيد سره يوځای کېدل دي .

٤- ابوعبيدة تقبله الله په ٢٠٢٠/٢/٢٧ م کال کې شهيد شو او محمد تقبله الله په ٢٠٢٣/١٠/٢٨ م کال کې شهيد شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی به له یو بل سره په ملاقاتونو کې پر داسې موضـوعاتو خبرې کولې چې د ټولو لپاره به مهمې وې؛ محمد به وخت ناوخت په معسکراتو او تمرین ځایونو کې په مجاهدینو ګرځېده، هغوی به یې د ظالم رژیم سره د مبارزې په پار پارول، ډاډ به یې ورکاوه، هغه به ځان داسې ورته جوړ کړ، ګویا د سختۍ پر وخت تکیه ګاه ده چې د مجاهدینو غمونه پورته کوي، او پیټي یې سپکوي .

د محمد دا وینا ډېره مشهوره ده:

« إنّ من أعظم الأعمال عند الله أن يجودَ الإنسان بنفسه وجسده وروحه فداءً للإسلام وأهله » .

« د الله ﷻ په نزد تر ټولو اوچت عمل دا دی چې انسان د اسلام او مسلمانانو لپاره د ځان، روح او جسد قرباني ورکړي » .

هغه خپل ژوند یواځې تر امیدونو او آرزوګانو پورې نه تړلو... بلکې پر دې یې باور درلود چې خپلو هیلو ته رسېدل په عمل سره کېږي، نه په وینا سره او الله ﷻ له موږ څخه د هڅې او کوښښ پوښتنه کوي، نه د نتیجې...

د حق له لارې او مسیر څخه په شا نه شو، بلکې پر هغې مستقیم پاتې شو، او نه یې خپل اوچت اخلاق پرېښودل، تا به ویل چې د ګلانو غونچه ده چې د ژمي له سختیو سره وغوړېږي او خپل شاوخوا خوشبویه کړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته هر ځای نیکمرغه وې

محمد ډېر بل ډول انســـان وو، لکه په خاورو کې پټ د تخم دانه، چې هر څومره يې ژوره خښه کړې، پر همغه اندازه به په هغه کې د مختلفو ميوو وده او ژوندون ووينې، داسې چې خړوبېدل يې له يو ډول اوبو څخه وي خو په خوند او خوراک کې له يو بل څخه بدل وي... د محمد سيرابه کېدل او خړوبېدل له قرآن کريم او نبوي سنتو څخه وو...

هغه ته په هر ځل کتلو کې ما يو نوى څيز موندلو، کوم چې مخکې به پرې پوهه نه وم... تر دې چې له شهادت وروسته يې ماته د خلکو لخوا داسې خبرې راورسېدې چې زما د حيرانتيا سبب شوې، چې زه د لومړي ځل لپاره پرې پوهيږم ...

اوس، وروســته له هغې چې د هغه قيمتي روح والوت او له خلکو سره يې اړيکې پرې شوې، خلکو د هغه له جواهرو او مهارتونو څخه پرده پورته کړه او ويې ويل: هغه داسې او داسې وو، لکه د سرطان پر ناروغۍ اخته يوې ناروغې ښځې وويل: د هرې ميا شتې په سر کې يې ماته په ډېر تکليف سره دوا راليږله ..

نور پټ رازونه به يې الله ﷻ ته معلوم وي، خو هغه ســوکالي چې ما پر خپل ژوند کې ترې وليده، د حيرانتيا وړ ده ..

له اوبو ډکه ورېځ وه چې باران ترې ورېدو، او پر مورږ باندې به بيا دوچند ورېدو ..

محمد به خپل ټول کار الله ﷻ ته سپاره، د الله ﷻ له مرستې او کومک څخه پرته يې په خپل توان او قوت باور نه درلود، الله ﷻ ته به يې پر اســتخارې سره رجوع کوله، خپل ځان به يې پرې مضبوطاوه او پر هغه به يې باور او يقين درلود .

ځينې وخت به يې داســې دعا غوښـــتله: « اللهم اجعلنى ممن ألقيت عليهم محبتک فجعلت لهم قبولاً فى الأرض ومحبّة فى السماء » .

يعني: يا الله ﷻ ! ما له هغه خلکو څخه وګرځوه چې تا خپله مينه ورکړې، هغوی ته دې په ځمکه کې قبولتيا او په آسمان کې محبت ورکړی .

يقيناً چې الله ﷻ د هغه دعا قبوله کړه، هغه ته يې په ژوند کې او له مرګ وروســته هغه څه ورکړل، کوم څه چې ده غوښتل .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې ترڅو ژوندی وو، خوله یې له ښـایسـته خندا ډکه وه، هر نابلده انسـان به چې ولید، د مینې احساس به یې پکې مونده او محبت به یې ورسره زیاتېدو، تر دې چې غوښتل به یې، تر څو ترې جلا نه شي .

په محمد بــاندې د الله ﷻ له لويو پيرزوينو څخه يوه دا وه چې د خلکو په زړونو کې يې له ده سره محبت کول اچولي وو .

هغه د وفا په مانا ښـه پوهېدو، ددې لپاره چې له ده سره خلک محبت وکړي، د ټولو په خوښيو به خوښمن وو او خپله خوشالي به يې ورسره شريکوله، د هغوی د غم پر وخت به غمجن وو، او کله به چې پر خلکو ســختې ورځې راغلې نو ده به يې د خپګان پيتې ورسپکول .

هغه به ورکړه کوله، خو له چا به يې څه شـــی نه اخيســـتلو، د خپلو ګاونډيانو د آرامۍ لپاره هڅاند وو، دا هلې ځلې به يې کولې چې هغوی له تنګســـيا څخه پراختيا ته راوباسي، کله به چې ور وغوښتل شو، ورتلو به، کله به چې آواز ورته وشو نو ځواب به يې ورکاوه او کله به چې چا اړتيا ورته پيدا کړه نو ځان به يې ور رساوه .

هغه د پراخه سينې څښتن وو او پر مصيبت باندې يې د صبر لپاره ساه ډېره اوږده وه .

له هر څيز سره به په ښه فکر او با تدبيره سوچ سره مخ کېده .

ژوند يې له خپلو کړنو څخه په خوښۍ او رضا ولاړ وو، توجه يې ټوله خپلو هڅو، هلو ځلو ته وه، د نتيجې يې پروا نه ساتله او نه يې سوچ ورته کولو... هغه پر دې باور درلود چې کله يو کار ترسره شي له هغه وروســـته بايد ســـوچ پکې ونه شي بلکې د ژوند تدبيروونکي ذات ته له تشويش پرته پرېښودل شي .

کوم څيز چې الله ﷻ يې جوړول وغواړي، هغه بدليږي نه، او د کوم څيز چې بدلون وغواړي هغه رغيږي نه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وخت چې د خوارلسم سپوږمۍ پکې ډوب شوه

همیشه موږ ناآشنا ځیزونه حس کوو، چې د هغه ښکاره او پټه څه نښه نه لیدل کیږي، موږ ته له سبب پرته اندیښنه پیدا کیږي، د ژړا کولو شوق راځي، زړه مو نیولی غونډې وي؛ مګر بیا هم د دې څه باک نه لرو، او نه پر خپل ګمان باوري وو، مګر دا چې زموږ له ګمان سره برابر یو څه پېښ شي، ګویا چې د انسان زړه هغه ته وایي: ته خبر نه یې؟

زه به په خپل ژوند کې اوس د ســختې ورځې خبره وکړم، هغه ورځ چې محمد پکې شــهید شــو، هغه د پنجشــنبې ورځ وه، هغه ورځ چې د پېړیو پر تېرېدلو سره به له یاده ونه وځي...

محمد ســهار مهال له خوبه رابیدار شـو، قرآن کریم یې ولوســت، له هغه وروســته دوه ساعته ویده شو، له معمول سره سم مې د قهوې څښلو لپاره راویښ کړ...

وروســته هغه ظالم رژیم د ادلب پر ښــار بمباري شروع کړه، محمد د باندې ووت، کله چې بمباري ډېره شوه نو بېرته کور ته را غی .

له غمه ډکه ورځ وه... زه نه پوهېدم، په محمد کې مې د مرګ بوی حس کاوه، له حســـــرت او افســوس څخه مې په ډک نظر ورته کتل، پرته له دې چې څه ووایم، چیغو، آهونو او فریادونو مې دماغ دومره ګډوډ کړي وو چې تر پوزې پورې یې رسولې وم .

احلام او بتول [٥] توله ورځ بې خاره ژړل، خو له دې سره محمد هیڅ تشویش ونه کړ، نه یې چیغې پرې ووهلې او نه یې غوسه پرې وکړه .

د مازدیګر پر مهال کیناســت، ترڅو د ثانوي دورې د فراغت لپاره درس ولولي، زیات درس یې ولوســـت تر دې چې ما ورته وویل: بس دی نور، لږ پر ځان زړه وســـوځوه، هغه وویل: باید چې د تېرو شوو درسونو قضایي راوګرځوم .

بتول دا مهال د مور له تیونو (شـــیدو) څخه نه وه بېله، محمد هغه ته د درس له میز سره یوه پاڼه او یو قلم ورکړل، تر څو لوبې پرې وکړي او ژړا یې ودرېږي .

---

[٥]- محمد ته الله ﷻ دوه لورګانې ورکړې وې، چې مشره یې د دریو کلونو په عمر احلام نومېده، او دوهمه یې بتول نومېده چې د یو کال په عمر وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوره چوپتیا خپره وه، چې دا چوپتیا د بتول او احلام له ژړاوو پرته پر بل څه نه ماتېدله، محمد خپل درس لوست او ما یې د مخ کربښو ته په سوچ کې کتل، هغه کربښې چې د یوې لحظې لپاره مې له خپلو سترګو څخه د هغه د غیابت فکر نه کاوه .

د لمر له ډوبېدو او د آذان د انګازو پر مهال په ما داسې حس غالب شو چې تا به ویل، چې څوک مې د یوې تیاره کندې او ګرداب خواته بوځي چې ماته یې بېخ نه معلومېږي... ما ورته وویل: زه د سـختې تنګسـیا، خفګان او زړه بدوالي احسـاس کوم چې هیڅ مې نه پرېږدي، نه پوهېږم چې دا ناځاپه حس او سـخته تیاره له کوم ځای څخه شـوه چې په هر ځای خوره شوه...

محمد زما د آراموالو هڅه وکړه، کوښـښ یې وکړ چې ماته ډاډ راکړي او ما د نفس له بې ځایه وسوسو څخه وباسي ..

زموږ د نا ستې پر مهال محمد ټولنیزې رسنۍ پرانیستې چې په هغه کې د جنګ ځپلې غزې د وضعیت په اړه خبرې شوې وې، محمد خبرونه یو پر بل پسې وکتل، دی هیڅ شي دومره زیات نه خپه کولو، لکه څومره به چې د مظلومانو له کومک څخه خپلې بې وسـۍ خپه کولو، وروسـتۍ هڅه یې همدا وه چې له هغوی سره د هغوی په ویر کې ځان شریک کړي، خلک د هغوی د داعیې په اړه ښه پوه کړي او له هغوی سره ودرېږي .

همدا شیبه بیا د آلوتکو لخوا نوې بمبارۍ پیل شوه ..

د بمبارۍ وېره او پریشانۍ ډېره ژر پای ته ورسېده، له ما څخه یې د کیلې ګانو پو ښتنه وکړه؟ ما ورته وویل: نه پوهېږم، سره له دې چې زه پوهېدم، خو خپل د ویرې احساس چې زما په فکر کې وو، ډېر درد ورکوونکی وو، سره لدې چې زه یې د ندې ته له تګ سره عادت وم، د تګ او دندې لپاره به مې آماده کولو، خو دا ورځ له نورو ورځو څخه بیخي جدا وه، د هغه حرکتونه، سترګې، مخ او کور... ګویا چې زه یې د لومړي ځل لپاره ګورم، او تا به ویل، چې زما شاوخوا هر څه د بدلون په حال کې دي .

کیلي یې ومونده او د کور په دروازه کې ودرېد، خپل خبریال ملګري محمد جمال ته یې غږیز پیغام پرېښـود، چې دی بمبار شـوو ځایونو ته د تګ لپاره آماده دی . ما په ډکو سترګو ژړل او بې اختیاره مې د ترمو او ښکو سیلاب پر مخ روان وو، ما ورته وویل: مه ځه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېرو پنځه کلونو کې دا لومړی ځل وو چې ما دی له تگ څخه منع کاوه، ما ته یې پرته له دې چې څه وینا وکړي، وکتل ...

د بمونو آواز زیاتېده او اوچتېدو... هغه زما د ژړا، کمزورۍ او بې وسۍ د لېدلو توان نه درلود .

هغه زما د دغه کار رد کولو ته حیران وو، ما ته چې اوس هم هغه وخت راپه یاد شي، نو دا پوښـــتنه راته راولاړیږي، چې تا دا کار ځنگه وکړ؟ خو هغه څه چې ما هغه وخت وکړل، داسې وو تا به ویل چې زه له هرڅه خبره یم، خو محمد زما احساس ریښتیا ونه گاڼه .

ما وروســـته له کور د باندې ځینې خوبونه ولیدل، هغه ژړل، گویا چې هغه خوب ویل: ما له خپلې مهربانۍ او شفقت څخه پرته پر دې دنیا کې یواځې مه پرېږده...

همدا د محمد وروســـتۍ خبره هم وه چې له ماسره یې په تلیفوني اړیکه کې وکړه او دغه وخت دی لا ژوندی وو...

او دا وروستی ځل وو چې هغه ولاړ او بیا راونه گرځېد .

سه شنبه د شپې ۱۲:۵۸ بجې
۲۰۲۳/۱۱/۲۱ م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد د ملګري (محمد جمال) بیان

(چا چې د پیښې تر ځای او له هغه وروسته یوه شیبه محمد یواځې نه وو پرېښې)

زه د محمد عثمان خواته ورغلم ترڅو زما سره د ادلب ښـــار ته ولاړ شي او هلته د بمبارۍ خبرونه نقل کړي، دغه وخت ۲۰۲۳/۱۰/۲۶م ، کال د ماښام ۲۲:۸ بجې وې .

زما خبریال ملګري محمد عثمان له ما سره اړیکه ونیوله او زه یې په بیړې سره وغوښتم، ترڅو په موټر کې ورشــم او راته ویې ویل: د اســد د فوځیانو لخوا د ادلب ښـــار هدف ګرځول شوی .

زه ورغلم، هغه ماته د خپل کور لاندې منتظر وو، په موټر کې زما په خوا کې کینا ست، د ښار بمبار شوي ځای ته روان شوو، لومړی ځای چې خپل رسنیز راپور مو پرې جوړاوه، هغه د کارلټون ســیمه وه، زموږ د راپور جوړولو په جریان کې زموږ تر څنګ یو بم ولګېد، او محمد په پښه کې په سطحي ډول زخمي شو، په دغه وخت کې یې له خندا څخه په ډکه خوله وویل: موږ به ډېر ژر شهیدان شو..

زه اوس د هغه رښـتیا وینا ته ډېر حیران شـم، خو ما د ده پردې خبره څه باک رانه ووړ، بلکې ورته ومې ویل: ســمه ده نو راځه چې له یو بل سره خدای پاماني وکړو او غاړه مې ورکړه.. دا عجیبه شیبه وه، تا به ویل چې همدا لحظه ده او نور هیڅ شی نشته .

بیا مو یو بل ځای ته مخه کړه، تر څو د بمبارۍ راپور پرې جوړ کړو، خو هغه ځای د ظالمانو لخوا هدف وګرځېد، په کوم ځای کې چې موږ وو، محمد ماته وویل: د ا سد ظالم رژیم موږ مستقیماً هدف ګرځولي یو، راځه چې بېرته خپلو کورونو ته وګرځو، زه د لومړي ځل لپاره په خپله کورنۍ وویرېدم ..

موږ د محمد د کور په طرف وخوځېدو، چې په دې وخت کې د ښارخونو لخوا د یوې ټپي میرمنې په اړه اعلان وشــو، چې په بمباریو کې ټپي شـــوې، او امبولانس ته اړتیا لري... محمد ماته وویل: چې باید د امبولانس غم ورته وخورو .

کله چې موږ د هغه میرمنې ځای ته ورســېدو، د ظالمانو لخوا همدا ځای مو خه وګرځول شو، زه هم زخمي شوم، زه په امبولانس کې شفاخانې ته وړل شوی وم، هلته ماته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبر راکړل شـو، چې زما ملګری محمد عثمان هم زخمي شـوی او بلې شـفاخانې ته انتقال شوی .

ما خپل ځان تر هغه پورې نه شـوی صـبرولای، تر څو مې چې هغه ليدلی نه وای او له ژوند څخه مې يې ډاډ نه وای تر لاسه کړی... مګر دې حالت (زما ناخبرتيا) زيات دوام ونه کړ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وداعاً، لم تمت إلا لتحيا　　　وقلبك لم يزل فينا يدقّ

إذا الدنيا بكته بكلّ عينٍ　　　فجنّات النعيم به أحقّ

حذيفة العرجي

ژباړه: « د خدای په امان، ته د دې لپاره مړ شــوې، چې بیا راژوندی شــې . خو زړه دې زموږ تر منځ همېشه په حرکت دی (ته زموږ تر منځ ژوندی یې) .

(که مړ شــوې) نو په دې وخت به ټوله دنیا په دواړو ســترګو درپســې وژاړي .او له نعمتونو ډک جنتونه به (ستا) د ورتللو زیات حقدار وي » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد د جنازې پر مهال

کله چې الله ﷻ ته کوم بنده خوښ شي، نو په ځمکه او آ سمان کې قبولیت ورکوي...

دا جمله به مې یوه شیبه له ذهن څخه نه وځې، کله چې محمد په شفاخانه کې تر درملنې لاندې وو، ما ډلې ډلې خلک لیدل چې د ده شاوخوا ته راټول وو، او د شفاخانې ساحه د یوې ثانیې لپاره نه ده خوشې شوې .

لویه ډله خلک راغلل، زیاتې دعاګانې یې په اړه د آسمان په لور پورته شوې، خو خیر په هغه څه کې وو، کوم چې الله ﷻ غوښتل .

د شـهادت خبر یې سراسر درد وو، چې ټول خلک یې په غم، جدایی، آهونو او فریاد سره راټول کړل، دا چې ژوند یې ډېر ناآشــنا او عجیب وو، د شــهادت پېښــه یې هم ډېره عجیبه وه .

د الوتکو دورې او بمبارې روانه وه، خلکو محمد د خښــولو لپاره هغه ځای ته یووړ چې ده یې وصیت کړی وو، تر څو یې د ابوعبیده تر څنګ خاورو ته وسپاري .

د محمد له شـهادت وروسـته ډېرو پوهانو هڅه کړې چې د هغه د عدالت، انصـاف او نورو صــفاتو په اړه د خپلو قلمونو څوکې وښوري، سره لدې چې هیڅ ژبه د ده وړتیاوې نه شي بیانولی، خو زه دلته ځینې هغه لیکنې راوړم، چې د محمد په اړه په ټولنیزو رسنیو کې خپرې شوې:

په ابوبکر (٦) دې ټول وژاړي....

ما خپل ګران ورور محمد څو ځله لیدلی، خو قسم په الله! چې ما له ده څخه د جهاد، مجاهدینو مینې، د دین او اسلامي امت له مرستې پرته بل څه نه دي زده کړي .

هغه شپه او ورځ لګیا وو، نه سست شو او نه وروسته شو، نه یې خوب درلود او نه یې خوب کول غوښتل، هغه هیڅ ستوماني نه پېژندله، نه یې خپل کوښښ په اوړي کې سپماوه او نه یې ستــړیا پېژندله چې له کبله یې په ژمي کې جهاد پرېږدي، قرآن کریم یې حفظ کړ، له خپلو ورونو سره یې مینه درلوده، د حق وینا کولو لپاره یې زیات کوښښ کاوه، د اسلامي امت په سطحه یې کار کاوه .

٦- د محمد عثمان اسم کنیة ابوبکر وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرانه وروره موږ ستا په فراق سخت دردمن شوو؛ لاکن کوم څه چې زموږ د تسلی سبب گرځي، هغه ستا د شهادت مرگ دی نه د بسترې، ستا د مجاهد مرگ دی، نه له جهاد څخه د ناست کس، ستا له د ښمن سره د مخامخ کېدلو مرگ دی، نه د وروسته کېدونکي، ستا د صابر او د الله ﷻ د ثواب امید لرونکي مرگ دی، نن ورځ څوک د ابوبکر په شان دي ؟

آه آه! زموږ زړونه دې مات کړل، ستا وړتیا ته سلام، الله ﷻ دې اجر درکړي ای ابوبکره!

وما يكون مثل أخي ولكن	أعزي النفس عنه بالتأسي
فلا والله لا أنساک حتى	أفارق مهجتي ويشق رمسي

ژباړه: زما د ورور په شان ژړا یې نه ده کړې، بلکې خپل ځان ته یې د هغه له غم څخه تسلي ورکړې .

قسم په الله چې تا به تر هغه هیر نه کړم، تر څو چې مې له وجود وینې نه وي توې شوې (نه وم شهید شوی) او قبر مې د ښخولو لپاره نه وي کیندل شوی .

وروره! خوښي ده تالره! مبارک دې شه! ته خپلو هیلو ته ورسیدې: ﴿ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ ﴾ [الرعد، آیت: ۲۹] .

ژباړه: هغه کسان چې ایمان یې راوړی او نیک عمل کوي، هغوی لره خوشالي او غوره ځای (جنت) دی .

شريح الحمصي

د شهید خبریال محمد عثمان تقبله الله کورنۍ ته زموږ د تسلیت پیغام

هغه یو خوش طبیعته ځوان او د مهربانه زړه خاوند وو، زما پسې یې په روژه کې لمونځ کاوه، په لمانځه کې یې ما له ژړا ډکې سلگۍ آوریدې... هغه به همیشه د جگړو گرمو سنگرونو او معسکراتو ته د تگ لپاره حریص وو، ترڅو د مجاهدینو پیغام او د سوریې په شمال کې د آزادو شویو سیمو د خلکو پیغام تر نورو ټولو پورې ورسوي .

محمد ولاړ خو په څمکه کې یې اثر پاتې شو، هغه ته دې استقامت او شهادت دواړه مبارک وي، موږ له الله ﷻ څخه قبولیت او ښه ورته غواړو، یا الله! موږ له هغوی سره د نیکانو په ټولي کې کامیاب یو ځای کړه، نه ناکام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلح العلياني

شـــهید خبریال محمد عثمان... هغوی داســـې غلي او چوپ ولاړل، هغوی ولاړل خو زموږ نیمایي زړونه یې هم له ځانونو سره یوړل، هغوی هغه ځای ته ولاړل، کوم ته چې ښایسته او ښه خلک ځي، هغوی دا سې ځای ته ولاړل چې موږ ټول هلته له الله ﷻ څخه تلل غواړو، هغوی جنت ته ولاړل، هغه جنت چې پلنوالی یې د آســـمانونو او ټولې ځمکې برابر دی . مگر موږ، موږ ته منا سب دي چې د شهیدانو امانت ضایع نه کړو، بلکې ټینگ یې وســاتو، هغه امانت دا دی چې موږ د هغوی په لاره باندې ولاړ شــو، په کومه لاره چې دوی ستې او شهیدان شول .

احمد زیدان

وروسته ډېرو خیرخواه خلکو د ده لپاره عمرې وکړې، ځینو خیریه بنسټونو د ده په نوم د اوبو څاه ویست (ثواب یې محمد ته وبښه)، تر ټولو اوچت کار دا وو، چې د ده په نوم د یو مسجد بنسټ کېښودل شو، چې دا به د ده لپاره صدقه جاریه وي، په هغه کې به د قرآن کریم او نورو دیني علومو زده کړه ترسره کېږي .

که محمد شـهید شـو، نو ډېر ژر به زیات خلک میدان ته راووځي او د هغه مسیر به د خپلو ځانونو لپاره تگلوری وټاکي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد له ويناوو څخه

من إدلب العزّ حتى غزّة الحرّة — حر يـــــــــورّث حرًا بعده ثأرًا
هذه الحياة ممرٌّ لا لنـــحيا بها — إنّا نمـــــوتُ لنحيا بعدها عُمرا
يا غزّةَ الشّامِ منكِ تطلُبُ العُذرا — فالشّام تُكوى كما لو أنّها جمرَا
إنْ كــان ما يُرجى منّا لنصرتكم — أنا وأنتـــــم كِلانا نكتوي قهرا

ژباړه: « د ادلب له پاکې خاورې څخه تر آزادې غزې پورې، آزاد دي او له قربانۍ وروسته به خلکو ته آزادي پرېږدي، دا ژوند د پول او لارې په شان دی چې موږ د تل ژوند کولو لپاره پکې نه یو پیدا، موږ ددې لپاره مرو کېږو تر څو نور ژوند وکړي .

ای غزې! شــام ســتا پیغلتوب غواړي، خو شــام د غوښــې په شــان د اور په ســکروټو کبابیږي .

که له موږ څخه ســتاســو مرســته وغوښــتل شي، نو زه او تاســو ټول به په مظلومیت سره ستاسو لپاره ستې او کباب شو ».

موږ ســـتا په انګړ کې د دې لپاره ګرځو چې خپل عهد نوی او د خپلو هيلو غوټۍ وسپړو، زموږ د ټولو ښــارونو د اوســېدونکو تر منځ غاړه هسکه ده، او همیشــه به ســوریه د انقلاب لپاره یوه نښـــه، علامه او مثال وي، د ســـوريې کاڼي، بوټې او ميوې د دې خبرې خبرداری ورکوي چې هغه به همېشــه په خپله وعده باقي پاتې شي، اشـغال به ختم کړي او غازیان به خپل مقاومت جاري وساتي .

حوراء أرضٍ فـــي الفؤاد شـــآمُ — قدســـــــــيّةٌ تأوي لها الأحـلامُ
يا قدسُ يا رمزَ البطولة والفـــدا — إنّ التّشــــــــــّوق بالقلوب غــرامُ
أسأل الهوى في بيـــــت مقدسنا — أما ظمئت إلى الفتح العظيم صيامُ
أين الملوك إذا بغزّةَ أُضرِمـــــــت — نار الوغـــــــــــــى وبنيّها أيتامُ
أين الجيوش ولو تكاثرت عدلها — أم أنها جِيف بقــــــــت و عظامُ
أم أنّها باتت لقتل شعـــــــوبها — ضربٌ و سفـــــــكٌ للدّماء حرامُ
يُسْقى بعزٍّ موتُنا وحتــــــوفنــا — والمــــــــوت شربٌ باردٌ وسلامُ
عبثاً تـــــــحاول لا فناء لثائرِ — هذي رســــــالة أمتي وختامُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: شــام په څمکه کې د زړونو ښــاپيرۍ ده، او قدس د خلکو لپاره د خوبونو ليدلو ځاى دى .

اى قدسه! اى د ځوانۍ او قربانۍ ښښې، په زړونو کې له تاسره محبت نه بېلېدونکى څيز دى .

زه په بيت المقدس کې ســاه اخيســتل غواړم، او تا د دې لويې فتحې لپاره روژه نيولې چې له کبله يې ترۍ شوى يې .

چيرته دي هغه پاچاهان، کله چې په غزه د جگړو اور بل وي، او بچيان يې يتيمانيږي .

چيرې دي هغه لښــکرې، د کومو چې مثالونه ډېر دي، يا دا چې بې روحه جســدونه او هډوکي دي چې پاتې شوي .

يا خو دې لښکرو د خپل ولس وژنه پيل کړې، او په ناروا طريقه وهل او د وينو تويول کوي .

د غيرت مرگ او وژنه زموږ لپاره ښه دي او د شهادت مړينه زموږ لپاره د سلامتيا يخې اوبه دي .

ته هســې لگيا يې، قرباني ورکوونکي هيڅکله نه پناه کيږي، دا زما وروســتى پيغام دى اى زما امته!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد د پلار وینا

الحمد لله رب العالمین وأفضـل الصـلاة و أتم التسـلیم علی سـیدنا محمد و علی آله و أصحابه أجمعین .

﴿ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَـدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَـى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾ [احزاب، آیت: ۲۳] .

یعني: « له مؤمنانو څخه ځینې سـړي دي چې هغوی هغه وعده رښـتیا کړه، د کومې لوظ یې چې له الله ﷻ سره کړی وو، نو ځینې هغه دي چې خپل حاجت یې پوره کړ او ځینې نور بیا منتظر دي، خو خپل لوظ یې هیڅ بدل نه کړ » .

مورې د خپل پالونکي له خوښـې پرته بل څه نه وایو، مورې تول الله ﷻ لره یو او د هغه خواته ورستنېږو .

ماته دې دا عزت مبارک وي، چې زه په یو تکړه سړي چې د الله ﷻ لپاره یې د هیڅا د ملامتیا پروا نه کوله، ونازول شـوم، او هغه د الله ﷻ د دین لپاره او د هغه په دفاع کې شـهید شو .

محمد علي عبد الباسط حاج ابراهیم

په څوارلس کلنۍ کې یې قرآن کریم حفظ او د الله ﷻ په لاره کې یې جهاد پیل کړ، په ډېرو جنګونو کې یې د یاغي بشار الاسد او د هغه د ملګرو په مقابل کې برخه واخیسته، او څو ځله ټپي شو .

د ادلب پر پاکه ځمکه په داسې حال کې په شهادت ورسېد، چې په عام ولس د بشار او د هغه د ظالم رژیم ظلمونه او بمبارۍ یې نقل او تثبیتولې، د هغه په پاکو او سپیڅلو وینو باندې دا خاوره رنګ شوه .

الحمد لله، چې هغه د ځمکې د خلکو تر منځ زیات محبوبیت درلود او له الله ﷻ څخه غواړم چې د آسمانونو د مخلوق تر منځ یې هم همداسې محبوب وګرځوي .

په آخر کې د محمد له ملګرو او مجاهدینو څخه دا هیله لرم چې هغوی دې زما زوی په خپلو دعاګانو کې نه هېروي، او هغه لاره دې دوی تر خپل منزل پورې ورسوي، پر کومه چې زما زوی ولاړ، هغه داسې سوچه او پاکه لاره شاته پرېښوده چې هیڅ کوږوالی پکې نشته .

د شهید پلار: عبد الباسط حاج ابراهیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

أغرُّ، أزهرُ، مثل البدر صورتُه صافٍ، عتيقٌ، فما في وجهه ندبُ

الخنساء

« د څوارلسم سپوږمي په څېر د هغه شکل سپين او روښانه وو، داسې غوره او پاک وو چې په مخ کې يې هيڅ بدي او خرابي نه وه » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد له شهادت څخه وروسته

د الله ﷻ کارونه د حیرانتیا وړ نه دي، او نه دا خبره د هېرېدلو ده چې موږ بشـــر یو، او دا چې خامخا به یوه ورځ د محمد وخت په دنیا کې پوره کېده... مګر زه به له هغه وروسته د ژوند کولو څنګه توان ولرم..

کله چې ماته د ده د شهادت خبر راورسېد، زما حالت د ګل غوټۍ په شان آرامه وو، په دا سې ډول چې د وخت طوفان د دې ګل پاڼې په زور سره چې څنګه یې خوښه شي ترې وشـکوي، او په ګل کې داســې څه پاتې نه شي چې د هغه په وسـیله دې بیا راوټوکېږي او زرغون دې شي ..

درسونه پای ته ورسېدل، پاڼې ټولې شوې، قلمونه وچ شول، اوس د تطبیق وخت شو، د داسې آزموینې وخت راغی چې مخکې له دې څخه ترې خبره نه وم .

دا جمله مخکې ما ډېره تکرار کړې چې صـبر د مصـیبت په لومړیو کې وي، خو اوس دا جمله زما د بدن په هر رګ کې ګرځي او زما په زړه یې د صـــبر یخې اوبه پاشــلې، ته به وایې چې ما هیڅ ګرمي نه ده لیدلې، یا دا چې ما له غم سره تعهد کړی چې هیڅکله به ترې نه بیلېږم، او جسم مې د مصیبت د لویوالي له کبله مات او کمزوری شوی .

هغه څه ته زه اړتیا لرم چې مخکې مې ورته درلوده، چې هغه زما ایمان دی.. زه مې ایمان ته د دې لپاره اړتیا نه لرم چې ما به له دې حالت څخه وباسي او یا چې څه تېر شـــول هغه به هېر شي او یا به زما د اوښــکو بهېدل ودرېږي، دا خو ضرور شـــته خو د مومن د زړه لپاره دا پکار دي چې په دې وخت کې کلک شي او شیطان ته اجازه ورنه کړي چې په زړه کې ځاله جوړه کړي او بیا وسوسې پکې واچوي .

زه مې ایمان ته اړتیا لرم.. د دې لپاره چې په دې ښـه باوري شـم چې په دنیا کې ځینې دردونه داســـې دي د کومو چې درملنه دلته(په دنیا کې) نه کېږي، او زموږ د محبوبینو له تګ وروســته موږ د هغوی د خبرو او جامو بوی ته هم منتظر پاتې کېږو، د دې لپاره چې د دوی له حال څخه مو لږ ډاډه کړي، او دېته ورته زخمونه هیڅ نه پټېږي؛ مګر دا چې موږ یې پټ کړو .

زه مې ایمان ته اړتیا لرم.. د دې لپاره چې د نوح ﷺ له زوی سره او د لوط ﷺ له خپلې میرمنې سره هم جدایي را په یاد کړم، خو هغه یواځې په مرګ سره فراق نه وو، بلکې یو اور ته روان وو او بل جنت ته ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه مې ايمان ته اړتيا لرم.. د دې لپاره چې زه د آدم عليه السلام له جنت سره فراق او جدايي را په ياد کړم، لکه څرنګه چې زما جنت زما د سترګو پر وړاندې پرته لدې چې زه څه وکړای شم، ورو ورو ولاړ .

د شهادت لوړ مقام ته د محمد د رسېدلو احساس زما سره د ده له زخمي کېدلو سره سم پيدا وو، خو ماته هيڅا پوره حقيقت نه ويل، او نه يې زه په شفاخانه کې د ده اطاق ته ورپرېښودم .

خو ما د هغوی حرکات څارل، د هغوی له يو بل سره مې پس پسک آورېدو، د محمد د شهادت خبره د هغوی په خولو کې وه خو هيڅا دا خبره په ژبه نه راوړه ..نوره زه هم پر دې نه پوهېدم چې په څه شي زما غوسه سړېږي او په څه باندې به زما په سينه کې د لګېدلي اور لمبې مړې کړي .

د پنجشنبې له ماښام څخه د شنبې تر ماښام پورې ... ما خپل ځان د غنې (جولاګۍ) د کور په شان کمزورو هيلو ته وسپاره، خو بيا مې هم د يوې شيبې لپاره دعا نه ده پرېښې .

د دويمې ورځې پر سهار زه د هغه تليفون په زنګ له خوبه راپاڅېدم چې محمد ماته پرېښې وو، زما اوښکې روانې وې، سره لدې چې ما د هغو د وچوالي هڅه کړې وه .

د هغه خبر له آورېدلو وروسته چې زما د ژوند د بدلون سبب شو، ما په خپله سينه کې د داسې سکروټې احساس کاوه چې زما زړه سوځوي او داسې درد مې احساساوه چې زما د زړه رګونه څيرې کوي... خو په دې وخت کې زما ټوله هيله ستا ليدل وو، تر څو له دې خبرې څخه ډاډه شم.. ما په زړه کې خلک په دې خبره کې دروغجن ګڼل، او دا دردمنه پيښه مې نه منله، خو لدې سربېره مې په دغه وخت کې د الله سبحانه وتعالی زياته ستاينه کوله.. او د مصيبت د راتګ پر وخت همدا ماته معلومه وه، زه پوهېدم چې ته زما کمزوري ليدل خوښ نه ګڼې ..

ما هغه ثانيې او دقيقې شمارلې چې زما او ستا د ورو ستې ملاقات تر منځ وې، ما فکر کاوه چې دا زما له ټول عمر څخه اوږدې شيبې دي..

دا داسې شېبه وه چې ګويا سپوږمۍ تندر پکې نيولې وي، ما د ټولو خلکو سترګو ته کتل او ورته ويل مې چې که ته نه وې نو لدې وروسته سپوږمۍ هم نشته، او نه داسې رڼا شته چې زما پاتې ژوند پرې روښانه شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ستاخواته د الله ﷻ لخوا په راکړي صبر او پوره توان سره درغلم، ستا جسد ته په ډاډه او آرام زړه درنږدې شوم .

ما تا ته د خواشیني انسان چې ځان خوښ ښیي، وکتل.. تل چې ما تاته کتلي ته د ټولو خلکو تر منځ ښایسته انسان وې، خو مګر نن ورځ دې ښایست بدل شوی وو .

ستا په مخ کې داسې رڼا وه، چې له تا وروسته یې د دې ضمانت کاوه چې زما پاتې ژوند به روښانه وساتي، ستا په شونډو نرۍ موسکا چې ما ته په نرمۍ سره ستا د لقاء د انتظار توان راکوي .

ما ستا مخ مسح کړ.. خو احساس مې په زړه کې وو، نه په لاسونو کې.. ما تعجب وکړ، چې بې روحه جسد څنګه داسې نرم او تازه کېدای شي، څنګه دې جسد داسې پرقېدونکی او روښانه دی حال دا چې سخت زخمي او ټپي شوی .

ته باوره وکړه! هیڅ مې نه غوښتل چې تا یواځې پرېږدم، او دا ممکنه وه چې ما ټول عمر ستا په خوا کې پرته له ستړیا همداسې تېر کړی وای .

پټ مې ورته وویل: ای لیواله سترګو!

د تقدیر همدا خوښه وه چې تا د ښکلي شهید په څېر پورته کړي، د یوې اوږدې زمانې لپاره دې تر خاورو لاندې کېږدي او یو نوي مخلوق ته دې ورښکاره کړي، چې موږ نه دی لیدلی .

که موږ پر دې فاني دنیا کې له یو بل جدا شوو، نو د الله ﷻ په امر به همېشنیو جنتونو کې له یو بل سره یوځای شو..

له تاسره، پر تا پورې او ستا لپاره هر څه ښکلي وو چې هیڅ به یې هېر نه کړم، او نه به د کلونو پر تېرېدو سره وران شي، دا لیکنه دې زما پر وینا باندې ګواه وي، ستا په اړه مې په لیکنه کې هسې یوه دوره وکړه، خو هر چې د زړه مسأله ده نو تر قیامته پورې به ته پکې ثبت او ثابت وې .

دا یو څو خورې ورې خبرې وې چې ما لوستونکي ته ستا په اړه ولیکلې، نور له الله ﷻ څخه غواړم چې تا د قیامت په ورځ له پیغمبرانو، ریښتینو او شهیدانو سره راپورته کړي، او فردوس جنت دې ځای شي، زما ګرانه...

په دغه الفاظو باندې زه ځان ته دا ډاډ ورکوم، ګویا چې ما خپله فریضه ادا کړې . بیا:

موږ خپل محبوب په خپلو فکرونو کې خښ کړی، او د الله ﷻ رضا او د هغه ثواب ته مو پرېښی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شهیدانو میرمنو ته پیغام

مورږ د الله ﷻ له رحمت څخه بېرته د هغه رحمت ته درومو او د الله ﷻ له تقدیر او مهربانۍ څخه بېرته د هغه تقدیر او مهربانۍ ته ورگرځو، کوم څه چې مورږ یې نن آزمېښت گڼو، سبا ته د دې غوره نتیجه ښکاره کېږي .

انسان باید له مصیبت څخه ورو سته همېشه صبر وکړي، خپل ژوند ته ادامه ورکړي، لویه خطأ دا ده چې انسان له مصیبت سره سم هر څه ته د پای ټکی کېږدي .

د روح له قربانۍ څخه بله لویه قرباني نشته او نه له دې څخه بل لوی تاوان شته چې ته دا سې څوک له لاسه ورکړې چې تا ته د روح حیثیت لري.. خو د الله ﷻ لوی رحم دا دی چې دا قرباني شهادت گرځوي.. او د مصیبت پېښېدل د صبر لپاره سبب گرځي چې د دې دواړو (شهادت او صبر) اجر ډېر لوی دی .

زما په دې خبرو کې هغه ښځه مقصد ده چې تقدیر یې زما سره یو شان وي .

هغې مېرمنې ته چې د خپل روح یوه برخه یې له لاسه ورکړې چې له دغه برخې سره د وصال شیبې شماري.. او د هغه خواته د ورتللو فکر یې همېش په زړه کې میلمه وي .

هغې مېرمنې ته چې اولادونه ورته امانت پاتې دي ..

پر خپل ځان بوج مه راوله او په دې اوږده مزل کې له صبر څخه کار واخله ..

د چا په اړه چې مورږ د مړو گومان کوو، هغوی ژوندي او د الله ﷻ میلمانه دي او په دنیا کې چې کوم څیز مورږ درد گڼو، هغه درد په آخرت کې د جنت سـبب دی چې مورږ به له هغوی سره پکې یوځای کړي .

زه په ډاډ سره ویلی شم، چې دوی ته دې دا سودا مبارکه وي، په کوم کې چې هغوی سراسر گټه کړې، له دې څخه لویه نیکمرغي چیرې ده چې الله ﷻ له یو چا څخه د هغه نفس واخلي تر څو د سپیڅلي دین دفاع پرې وکړي او مورږ ته دې هم دا ویاړ مبارک وي .

دا چې زه هم د شـــهید مېرمن یم او ته هم، او شـــهیدان هغه خلک دي چې الله ﷻ د زرگونه خلکو تر منځ غوره کړي، نو له دې به لویه نیکمرغي چېرته وي چې الله ﷻ هغوی د دې لپاره غوره کړي، تر څو د هغه په خوا کې وي، او له دې څخه به نوره نیکمرغي چېرته وي چې زمورږ لپاره د هغوی شفاعت حاصل شي او په جنت کې له هغوی سره یوځای شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای د شـــهید مېرمنې! ســـتا په غاړه اوس یو لوی امانت پروت دی، ســـتا لپاره اوس ډېر کوښـــښ په کار دی، مورډ خو مخکې یواځې خبرې او وینا کوله خو اوس د عمل وخت راغلی .

د ژوند د کړاوونو لرې کولو لپاره دې د تېر ژوند خوږې خاطرې یوې خواته کړه، په تېر عُمر کې زړه ډاډه وو، نفس آرامه وو، د اطمینان خوبونه مې کول، نه مو د ســـهار لپاره سوچ کاوه او نه د بیګاه غم راسره وو، خو اوس دا هر څه تغییر شوي .

اوس تر هر څه مهم ســـتا اولادونه دي، ته په داســـې زمانه کې ژوند کوې چې ټول مفاهیم بدل شـوي، مادیاتو د انسـان فطرت خراب کړی، نو ته باید په یو وخت کې مور او پلار دواړه و اوسېږې .

زه بیا هم درته وایم! چې په دې وخت کې زړه ماتې، ناکامو او شکست څپلو خلکو ته ونه ګورې؛ ځکه چې هغوی تا ته پرته له خپګان څخه نور څه نه شي درکولی، پاڅېږه! یون وکړه او د کړېدلې امت لپاره تکیه ګاه جوړه شه .

اګر که ته ښـــځه یې، خو ډېر او ډېر کارونه دي چې باید ته یې ترسره کړې، ســـتا دنده ډېره لویه ده، باید چې ترسره یې کړې .

نو ځکه، ای خورکۍ! د کمزورو خلکو په خبرو پســـې مه ګرځه، دا په یاد ولره چې تاریخ په خپلو پاڼو کې یواځې د سـړیو نومونه نه دي راوړي، بلکې د داسـې ښـځو نومونه یې هم ذکر کړي چې زرګونه سړي یې ځای ته نه شي ور رسېدای .

هغه ورځ راتلونکې ده چې مورډ به په خپلو ټپونو پټۍ لګولې وي او په ډېر وياړ سره به مو د عظمت جنډه او بیرغ اوچت کړی وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صبر او آزمویښت په اړه یو څو کرښې

موږ انسانان یو، د پیښېدونکو پیښو په اړه په مطلق ډول پوهه نه لرو، او نه په دې پوهېږو چې له موږ سره څه کېږي، هغه د الله ﷻ په تقدیر کې رحمت دی او که عذاب، خو یو شــی چې ثابت دی، هغه دا دی چې آزموینه د الله ﷻ په وړاندې د بنده اوچتوالی دی، او د جنت د خاوندانو لپاره دا مناســب دي چې آزموینه ورکړي، صــبر وکړي، د ثواب هیله من وي، په الله ﷻ ښه گمان ولري او له هغه ﷻ څخه مرسته وغواړي .

ماته دغه آزموینې ښه عبرت راکړ او له دې مصیبت څخه مې ډېر څه زده کړل..

ژوند د باور او مبارزې نوم دی، دلته د خو ښې شیبې نشته، هغه فتح چې د اوس لپاره یې موږ نه وینو، نو دا خو څه خبره نه ده، باید چې په خپلو قربانیو د فتحې بیرغ اوچت کړو او له خپل ځان څخه دا پوښتنه وکړو چې تر اوســه مو څومره هڅه کړې او له دې وروســته باید څومره هلې ځلې وکړو .

اوس مکلفیت ډېر لوی دی، نو باید چې خلک ویده وي موږ پاڅېږو، زموږ شــاوخوا خلک ناســت وو او موږ کار پیل کړو، باید ځان ته صــحیح مسیر لکه څرنگه چې غوښــتنه راڅخه کېږي، برابر کړو، اگر که له خنډونو سره یکې مخامخ کېږو، هره اوښکه چې بهیږي، د خولو هر څاڅکی چې څڅیږي او زخم چې رسېږي دا ټول د آخرت په لاره یون دی .

کله چې تېزباد راوالوزي د ونو ریښــې وخوځوي، کله چې په آســمان کې وریځې او بریښناوې راشي او په توره شپه کې ټولې خواوې له ویرې او وحشت څخه ډکې کړي، په دې وخت کې ثابت انسان هغه دی چې دې هر څه ته د عظمت په سترگه وگوري او خپل اذکار پیل کړي، هغه په دې باوري دی چې دا هر څه د الله ﷻ مخلوق دی، که د الله ﷻ خوښه وه، وي به او که یې نه وه خوښه، نو نه به وي...

هغه تېز باد چې زما پر سر تېر شو، دا توان یې درلود چې زما ایمان په لړزه راولي او زما روښانه باور له منځه یوسي؛ مگر زه له وسوسو څخه ونه ډاره شوم؛ ځکه چې د باور ریښې په زړه کې کلکې دي، او د دې رېښــو خړوبه کېدل له قرآن کریم او نبوي ســنتو څخه دي، زړه په دې باور لري چې ښه او بد ټول په تقدیر کې شته او د مرگ شیبې خامخا راتلونکې دي .

له آزموینې وروســـته لاره ډېره اوږده او پیچلې ده، موږ باید دا فکر ونه کړو چې د ســـترگو د رپ په اندازه به تېره شي، بلکې دا له موږ څخه پوره یو عمر غواړي، خو د دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارې لنډول او خپل منزل ته ځان رسـول پرته له دې چې صـحيح طريقه انتخاب کړو، بله لاره نه لري؛ ځکه نو په قرآن کريم کې د پيغمبرانو ذکر شوې پېښې او د صحابه کرامو ژوند د دې لارې د لنډولو لپاره غوره لارښود دی .

له دې کبله ته د دې لپاره زيات هڅاند و اوســه چې خپل زړه له الله ﷻ سره وتړې، د دنيا له محبت او چټليو څخه يې صــفا کړې، د آخرت لپاره کار وکړې، چې همدا آزموينه موږ د دې لپاره برابروي، نو زموږ هم پرته له صبر بله چاره نشته .

څوک چې د دنيا ژوند د دې لپاره پرېږدي چې مصــيبت مې لوی دی او له خپل غم، درد او مصيبت سره ځان مصــــروف کړي، نو دا مناسب نه ده؛ ځکه چې آيا ته غواړې په دا سې حالت کې دې ته چوپ او گونگی پاتې شې چې شاوخوا خلک دې په ښه خوش آوازۍ باندې خبرې کوي؟ آيا ته دا غواړې چې د خرما نيالگی دې همداســې په لاس کې پاتې شي، ويې نه کرې، په داسې حال کې چې ته يې په کرلو مکلف شوی وې؟

پورته شه! دا هرڅه جنت ته په لومړي ځل کتلو سره هېرېږي او له منځه ځي .

پر الله ﷻ پورې له زړه تړلو پرته په ژوند کې آرام نشته، نه د الله ﷻ له حکم سره سم د کار په نه ترسره کولو کې برکت شـته او نه د غمونو له منځه وړلو پرته څه خوښـي شـته، د دنيا ژوند زړه هيڅکله نه پرېږدي چې له غم او خپگان څخه دې خالي شي، بلکې د دنيا د تکليف خو دا غوښتنه ده چې ته له ښځو سره کينې او له مبارزې پاتې شې ...

د نفس پالنه او روزنه يو لوی تعهد دی چې انسان ته وړاندې کېږي، نو خپل ايمان دې د خپل زړه په چاپېريال کې له سره راټول کړه، په صــبر، عبادت او آزمېښــت سره دې د آخرت د کور آبادي پيل کړه، مخکې له دې چې په تېر وخت او فرصـت پښـيمانه شـې، په ډېر دقت او پوره څيرکتيا سره تخم وشــينده، خپل کار دې داســې سرته ورسـوه، گويا چې همدا وروستی چانس دی..

خپل عقل او احساس دې اوچت او برابر وساته پر يو بل يې مه وړاندې کوه، په داسې ډول چې ستا د سينې د خلاصون سبب شي؛ ځکه که داسې ونه کړې، نو کار به دې پرته له سوچ څخه ترسره کړی وي، او يا به دې سوچ کړی وي خو پر هغه به عمل نه وي، نو دواړه (سوچ او عمل) په تکر کې مه راوله .

نسـل به دې ژوند وکړي، کور به دې جوړ شي خو له چا سره چې زموږ مينه وه، هغوی زموږ څخه مخکې ولاړل، زموږ لپاره غټه تسـلي دا ده چې هغوی الله ﷻ هغه ځای ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخاب کړي وو، چې نه سترگو هغه ځای لېدلی، نه غوږونو د هغه په اړه څه آورېدلي او نه د کوم انسان په عقل کې د هغه په اړه څه سوچ تېر شوی .

موږ د هغوی (شـــهیدانو) په درجو باور لرو، او له الله ﷻ څخه غواړو چې زموږ لپاره یې سپارش کوونکي وگرځوي، زموږ لپاره پرته له دې بله لاره نشته، چې ځانونه د دې لپاره آماده کړو، تر څو د دې لوی خیر (شفاعت) اهل وگرځو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله

دلته هر څه پیل او پای لري، لکه په دنیا کې ستا پای ته رسېدل او د آخرت ژوند پیل کول او یا هم لکه ددې کتاب پیل او پای، کوم چې ستا لپاره مرثیه(۷)، ستا په خاطر ویاړمن او له تا وروسته یو اثر پاتې شو .

ټوله پاکي هغه الله ﷻ لره ده چې زما پر زړه یې دسکینې (آرام) پټې ولګوله، او ما ته یې پر داسې څه صبر راکړ چې غرونه یې په وړاندې راپرېوځي، زه تاکید کوم لکه زما په دې دعا باندې تاکید، چې الله ﷻ دې تا د آخرت د پوښتنو پر مهال ثابت قدمه لري، ما له ځان سره د هغه مشکو بوی اخیستی، کوم چې له تا څخه خپرېدل، لاسونه مې ستا د مخ په هغه خوشبویي باندې خوشبویه کړي چې زما تر مرګه به هېر نه شي .

زه له درد، ډېر صبر او کمزورۍ همت سره ستا له خوا څخه راوګرځېدم... خو له دې څخه ډاډه یم چې د وخت په تېرېدو به ددې لپاره ډېره توانا شم ترڅو هغه مزل پوره کړم چې تا به زه همیشه هغه ته تشویق کولم .

ما ته یواځې پرېښودې، مګر تا زه یواځې نه یم پرېښودې... سره له دې چې ته لرې یې، خو زما په زړه کې ته همیشه او تل تر تله پاتې یې .

له دې درد، کړاو او خپګان وروسته چې تا دا نه دي لیدلي، زما تسلي ده او ته له مونږ وروسته نیکمرغه یې؛ ځکه چې ما ستا په اړه دا کربښې او جملې راوړې او هڅه مې وکړه چې ستا له پېژندګلوۍ سره یوه شیبه تم شم، نو په هغه چا باندې دې څه ګمان دی چې تا له ما څخه ښه پېژني! ته به د الله ﷻ په حکم پرته له خوښۍ بل څه ونه ګورې .

ته د ملایکو په شان سپېڅلې، د نرم، ښکلي، مهربان زړه څښتن او ځلېدونکې ستورې وې چې په هیڅا دې بد نه وو پیرزو .

زما اوښکې حق لري چې تل زما په اننګو باندې وبهېږي.. او ترڅو چې له تاسره نه وم یو ځای شوې تر هغه به ستا په پلونو خپل پل ږدم، ځکه چې تا زه وروسته د یو امت په شان پرېښودم .

جمعه

۲۰۲۳/۱۱/۲۴ م

۷- هغه وینا یا شعر چې په مړي پسې وروسته د یو چا لخوا ویل کېږي یا لیکل کېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عنوانونو لیکلړ

د ژباړن سریزه ۳

سریزه ۵

د ماشومتوب له سختیو او خاطرو څخه یو څو خبرې ۷

د فراق لومړی څپه چې خلک یې یو له بل څخه لرې کړل ۱۰

د وخت طوفانونو هغه کمزوری نه کړ ۱۶

ته هر ځای نیکمرغه وې ۱۸

هغه وخت چې د څوارلسم سپوږمۍ پکې ډوب شوه ۲۰

د محمد د ملګري (محمد جمال) بیان ۲۳

د محمد د جنازې پر مهال ۲۶

د محمد له ویناوو څخه ۲۹

د محمد د پلار وینا ۳۱

د محمد له شهادت څخه وروسته ۳۳

د شهیدانو میرمنو ته پیغام ۳۶

د صبر او امتحان په اړه یو څو کرښې ۳۸

پایله ٤۱

تمت بحمدالله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسلام د سپیڅلي دین لپاره قرباني ضرور ده .

« إنّ من أعظم الأعمال عند الله أن يجودَ الإنسان بنفسه وجسده وروحه فداءً للإسلام وأهله » .

« د الله ﷻ په نزد تر ټولو اوچت عمل دا دی چې انسان د اسلام او مسلمانانو لپاره د ځان، روح او جسد قرباني ورکړي » .

(د اتل شهید محمد عثمان له ویناوو څخه)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library